

ПЛАН-КОНСПЕКТ (КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЇ) проведення заняття

Функціональна підготовка

Національний університет цивільного захисту України.

Тема: Вимоги нормативно-правових актів у сфері захисту державної таємниці.

Навчальна мета: ознайомити осіб начальницького складу з нормативно-правовими документами щодо захисту державної таємниці.

Час проведення: 45 хв

Місце проведення: згідно розкладу навчальних груп

Навчально-матеріальне забезпечення: Конспект-лекцій

Нормативно-правові акти та література:

1. Закон України “Про державну таємницю”.
2. Закон України “Про інформацію”.
3. Закон України “Про порядок виїзду з України і в’їзду в Україну громадян України”.
4. Указ Президента України від 14.12.2004 № 1483/2004 “Про деякі питання передачі державної таємниці іноземній державі чи міжнародній організації”.
5. Указ Президента України від 17.08.2006 № 621/2006 “Про Положення про порядок підготовки документів щодо надання доступу до державної таємниці іноземцям та особам без громадянства”.
6. Указ Президента України від 01.12.2009 № 987/2009 "про Перелік посадових осіб, на яких покладається виконання функцій державного експерта з питань таємниць".

Порядок проведення заняття:

1. Організаційні заходи - 5 хв.
перевірка присутніх; оголошення теми і мети заняття.
2. Контроль знань - 5 хв.
перевірка засвоєння раніше пройденого матеріалу.
3. Викладення матеріалу теми - 30 хв.
Питання, які вивчатимуться:
 1. Державна політика щодо державної таємниці та її охорона.
 2. Доступ громадян до державної таємниці
 3. Законодавчі та нормативні правові акти у сфері захисту державної таємниці.

Порядок проведення заняття:

Питання та їх стислий зміст	Методичні вказівки.
<p>Державна політика щодо державної таємниці та її охорона.</p> <p>Державну політику щодо державної таємниці як складову засад внутрішньої та зовнішньої політики визначає Верховна Рада України. Компетенція органів державної влади, органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб у сфері державної таємниці полягає у виконанні таких функцій.</p> <p>Президент України - видає укази та розпорядження з питань охорони державної таємниці відповідно до його повноважень.</p> <p>Рада національної безпеки і оборони України - координує та контролює діяльність органів виконавчої влади у сфері охорони державної таємниці.</p> <p>Кабінет Міністрів України спрямовує та координує роботу міністерств, інших органів виконавчої влади щодо забезпечення здійснення державної політики у сфері охорони державної таємниці.</p> <p>Спеціальним уповноваженим органом державної влади у сфері забезпечення охорони державної таємниці є Служба безпеки України.</p> <p>Для охорони державної таємниці впроваджуються:</p> <ul style="list-style-type: none">- єдині вимоги до виготовлення, користування, збереження, передачі, транспортування та обліку матеріальних носіїв секретної інформації;- дозвільний порядок провадження органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями діяльності, пов'язаної з державною таємницею;- обмеження оприлюднення, передачі іншій державі або поширення іншим шляхом секретної інформації;- обмеження щодо перебування та діяльності в Україні іноземців, осіб без громадянства та іноземних юридичних осіб, їх доступу до державної таємниці, а також розташування і переміщення об'єктів та технічних засобів, що їм належать;- особливості здійснення органами державної влади їх функцій щодо органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, діяльність яких пов'язана з державною таємницею; <p>режим секретності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, що проводять діяльність, пов'язану з державною таємницею;</p> <ul style="list-style-type: none">- спеціальний порядок допуску та доступу громадян до державної таємниці; технічний та криптографічний захисти секретної інформації. <p>Під криптографічним захистом секретної інформації слід розуміти вид захисту, що реалізується шляхом перетворення інформації з використанням спеціальних даних (ключових даних) з метою приховування (або відновлення) змісту інформації, підтвердження її справжності, цілісності, авторства тощо.</p>	Під запис

Технічний захист секретної інформації - це вид захисту, спрямований на забезпечення інженерно-технічними заходами конфіденційності, цілісності та унеможливлення блокування інформації.

Технічний і криптографічний захисти секретної інформації здійснюються в порядку, встановленому Президентом України.

¶Кабінет Міністрів України встановлює єдині вимоги до виготовлення, обліку, користування, зберігання, схоронності, передачі та транспортування матеріальних носіїв секретної інформації.

Допуск до державної таємниці із ступенями секретності "особливої важливості", "цілком таємно" та "таємно" надається дієздатним громадянам України віком від 18 років, які потребують його за умовами своєї службової, виробничої, наукової чи науково-дослідної діяльності або навчання, наказом чи письмовим розпорядженням керівника органу державної влади, органу місцевого самоврядування, підприємства, установи або організації, де працює, перебуває на службі чи навчається громадянин.

В окремих випадках, які визначаються міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади, за погодженням із Службою безпеки України громадянам України віком від 16 років може надаватися допуск до державної таємниці із ступенями секретності "цілком таємно" та "таємно", а віком від 17 років - також до державної таємниці із ступенем секретності "особливої важливості".

Якщо потреба громадянина у відомостях, що становлять державну таємницю, не пов'язана з місцем роботи, служби або навчання, допуск може надаватися за місцем провадження діяльності, пов'язаної з державною таємницею.

Надання допуску передбачає:

визначення необхідності роботи громадянина із секретною інформацією;

перевірку громадянина у зв'язку з допуском до державної таємниці; взяття громадянином на себе письмового зобов'язання щодо збереження державної таємниці, яка буде йому довірена;

одержання в письмовій формі згоди громадянина на передбачені законом обмеження прав у зв'язку з його допуском до державної таємниці;

ознайомлення громадянина з мірою відповідальності за порушення законодавства про державну таємницю.

Рішення про допуск громадянина до державної таємниці приймається не пізніше п'яти днів після надходження до органу державної влади, органу місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації висновків за матеріалами його перевірки у зв'язку з допуском до державної таємниці. Відмова у наданні допуску до державної таємниці. Допуск до державної таємниці не надається у

разі:

1) відсутності у громадянина обґрунтованої необхідності в роботі із секретною інформацією;

2) сприяння громадянином діяльності іноземної держави, іноземної організації чи їх представників, а також окремих іноземців чи осіб без певного громадянства, що завдає шкоди інтересам національної безпеки України, або участі громадянина в діяльності політичних партій та громадських організацій, діяльність яких заборонена у порядку, встановленому законом;

3) відмови громадянина взяти на себе письмове зобов'язання щодо збереження державної таємниці, яка буде йому довірена, а також за відсутності його письмової згоди на передбачені законом обмеження прав у зв'язку з допуском до державної таємниці;

4) наявності у громадянина психічних захворювань, які можуть завдати

шкоди охороні державної таємниці, відповідно до переліку, затвердженого Міністерством охорони здоров'я України і Службою безпеки України.

Доступ громадян до державної таємниці

Доступ до державної таємниці надається дієздатним громадянам України, яким надано допуск до державної таємниці та які потребують його за умовами своєї службової, виробничої, наукової чи науково-дослідної діяльності чи навчання.

Рішення про надання доступу до конкретної секретної інформації та її матеріальних носіїв приймають у формі наказу або письмового розпорядження керівники органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, в яких виконуються роботи, пов'язані з державною таємницею, або зберігаються матеріальні носії секретної інформації.

Обов'язки громадянина щодо збереження державної таємниці. Громадянин, якому надано доступ до державної таємниці, зобов'язаний:

не допускати розголошення будь-яким способом державної таємниці, яка йому довірена або стала відомою у зв'язку з виконанням службових обов'язків;

не брати участі в діяльності політичних партій та громадських організацій, діяльність яких заборонена в порядку, встановленому законом;

не сприяти іноземним державам, іноземним організаціям чи їх представникам, а також окремим іноземцям та особам без громадянства у провадженні діяльності, що завдає шкоди інтересам національної безпеки України; виконувати вимоги режиму секретності;

повідомляти посадових осіб, які надали йому допуск до державної таємниці, та відповідні режимно-секретні органи про виникнення обставин, що перешкоджають збереженню довіреної

йому державної таємниці, а також про свій виїзд з України; додержуватися інших вимог законодавства про державну таємницю.

Громадянин, якому було надано допуск та доступ до державної таємниці у порядку, встановленому законодавством, і який реально був обізнаний з нею, може бути обмежений у праві виїзду на постійне місце проживання в іноземну державу до розсекречування відповідної інформації, але не більше як на п'ять років з часу припинення діяльності, пов'язаної з державною таємницею.

Не обмежується виїзд у держави, з якими Україна має міжнародні договори, що передбачають такий виїзд і згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

На громадянина також поширюється обмеження свободи інформаційної діяльності, насамперед щодо оприлюднення секретної інформації. Обмеження на оприлюднення секретної інформації. Під час підготовки матеріалів для опублікування, поширення у пресі та інших засобах масової інформації або переміщення їх через державний кордон органи державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації та громадяни з метою охорони секретної інформації зобов'язані керуватися Законом України "Про інформацію", Законом України "Про державну таємницю" та іншими нормативно- правовими актами про державну таємницю.

Законодавчі та нормативні правові акти у сфері захисту державної таємниці.

Основним документом щодо охорони державної таємниці в Україні є Закон України «Про державну таємницю». Безпосередній порядок забезпечення захисту державної таємниці визначається рядом постанов КМУ.

Інформація, яка відноситься до державної таємниці публікується в Зводі відомостей, що становлять державну таємницю.

Звід відомостей, що становлять державну таємницю, формує Служба безпеки України на підставі рішень державних експертів з питань таємниць. Зазначений Звід та зміни до нього набирають чинності з моменту опублікування в офіційних виданнях України. Зміни до Зводу відомостей, що становлять державну таємницю, вносяться не пізніше трьох місяців з дня одержання Службою безпеки України відповідного рішення державного експерта з питань таємниць. На підставі та в межах Зводу відомостей, що становлять державну таємницю, з метою конкретизації та систематизації даних про секретну інформацію державні органи створюють галузеві або відомчі розгорнуті переліки відомостей, що становлять державну таємницю, а також можуть створювати міжгалузеві або міжвідомчі розгорнуті переліки відомостей, що становлять державну таємницю.

Підприємства, установи та організації незалежно від форм

власності, що провадять діяльність, пов'язану із державною таємницею, за ініціативою та погодженням із замовником робіт, пов'язаних з державною таємницею, можуть створювати власні розгорнуті переліки відомостей, що становлять державну таємницю. Такі переліки погоджуються із Службою безпеки України, затверджуються державними експертами з питань таємниць та реєструються у Службі безпеки України. Розгорнуті переліки відомостей, що становлять державну таємницю, не можуть суперечити Зводу відомостей, що становлять державну таємницю.

У разі включення до Зводу відомостей, що становлять державну таємницю, або до розгорнутих переліків цих відомостей інформації, або порушення встановленого порядку віднесення інформації до державної таємниці заінтересовані громадяни та юридичні особи мають право оскаржити відповідні рішення до суду. З метою недопущення розголошення державної таємниці судовий розгляд скарг може проводитися в закритих засіданнях відповідно до закону.

Не відноситься до державної таємниці інформація:

про стан довкілля, про якість харчових продуктів і предметів побуту; про аварії, катастрофи, небезпечні природні явища та інші надзвичайні події, які сталися або можуть статися і загрожують безпеці громадян;

про стан здоров'я населення, його життєвий рівень, включаючи харчування, одяг, житло, медичне обслуговування та соціальне забезпечення, а також про соціально-демографічні показники, стан правопорядку, освіти і культури населення;

про факти порушень прав і свобод людини і громадянина; про незаконні дії органів державної влади, органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб;

інша інформація, яка відповідно до законів та міжнародних договорів не може бути засекречена.

Обмеження доступу до державної таємниці здійснюється шляхом надання відповідного грифу обмеження доступу матеріальному носієві інформації, Віднесення інформації до державної таємниці здійснюється державними експертами з питань таємниць. Інформація вважається державною таємницею з часу опублікування Зводу відомостей, що становлять державну таємницю, до якого включена така інформація, чи зміни до нього.

4. Закріплення вивченого матеріалу – 5 хв.

Питання для закріплення:

4.1 Поняття «Потенційний конфлікт інтересів»

4.2 Поняття «Реальний конфлікт інтересів»

4.3 Алгоритм дій особи у зв'язку із виникненням у неї конфлікту інтересів

5. Підведення підсумків – 5 хв.

вказати на питання, які вимагають підвищеної уваги;

оголосити оцінки;

відповісти на запитання